

به نام خدا

مدیریت بازاریابی صنعتی با رویکرد روابط تجاری

مؤلفان:

پروفسور علی صنایعی
دکتر سید محمد جواد رجالی

دیباگران

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی
ناشر ممنوع است. متخالفان به موجب قانون حمایت حقوق
مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

عنوان کتاب: مدیریت بازاریابی صنعتی با رویکرد روابط تجاری

مؤلفان: پروفسور علی صنایعی - دکتر سید محمدجواد رجالي

ناشر: موسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران

ویراستار: مهدیه مخبری

صفحه آرایی: نازنین نصیری

طراح جلد: عباس شریفی گرم دره

نوبت چاپ: اول

تاریخ نشر: ۱۳۹۹

چاپ و صحافی: صدف

تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۵۶۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۸-۳۸۶-۸

نشانی واحد فروش: تهران، میدان انقلاب،

خ کارگر جنوبی، روبروی پاساژ مهستان،

پلاک ۱۲۵۱

تلفن: ۰۲۰-۸۵۱۱۱-۶۶۴۱۰۰۴۶

فروشگاههای اینترنتی دیباگران تهران:

WWW.MFTBOOK.IR

www.dibagaran Tehran.com

www.dibbook.ir

نشانی تلگرام: [@mftbook](https://t.me/mftbook) نشانی اینستاگرام دیبا

dibagaran_publishing هر کتاب دیباگران، یک فرصت جدید شغلی.

هرگوشی همراه، یک فروشگاه کتاب دیباگران تهران.

از طریق سایتها و اپ دیباگران، در هر جای ایران به کتابهای ما دسترسی دارید.

فهرست مطالب

۷	مقدمه ناشر
۸	درباره نویسنده‌گان
۹	پیشگفتار

فصل اول

۱۰	بازاریابی صنعتی
۱۱	۱-۱ مقدمه
۱۱	۲-۱ تاریخچه و مفهوم بازاریابی صنعتی
۱۳	۳-۱ تعریف بازاریابی صنعتی
۱۴	۴-۱ اهمیت بازاریابی صنعتی
۱۵	۵-۱ بازارهای صنعتی
۱۹	۶-۱ طبقه‌بندی کالاهای خدمات صنعتی
۲۲	۷-۱ بازاریابی خدمات صنعتی
۲۴	۸-۱ بازاریابی صنعتی و توسعه اقتصادی

فصل دوم

۲۷	مشتریان و خریداران صنعتی
۲۸	۱-۲ مقدمه
۲۸	۲-۲ نیازهای مشتریان صنعتی
۲۹	۳-۲ انواع مشتریان صنعتی
۳۱	۴-۲ شیوه‌های خرید مشتریان صنعتی
۳۳	۵-۲ چرخه فعالیت مشتری
۳۴	۶-۲ تصمیم‌های خرید صنعتی
۳۸	۷-۲ اطلاعات مشتری
۴۰	۸-۲ تعامل با مشتری
۴۳	۹-۲ جمع‌آوری اطلاعات پیرامون بخش‌های بازار
۴۵	۱۰-۲ رضایت مشتری در بازارهای صنعتی

فصل سوم

۴۷.....	رفتار خرید و فرآیند خرید صنعتی
۴۸.....	۱-۳ مقدمه
۴۸.....	۲-۳ رفتارهای خرید
۴۹.....	۳-۳ الگوی رفتار خریدار صنعتی
۵۰.....	۴-۳ عوامل مؤثر بر خرید صنعتی
۵۵.....	۵-۳ مدل‌های رفتار خرید صنعتی
۵۸.....	۶-۳ فرآیند خرید صنعتی
۵۸.....	۷-۳ فرآیند تصمیم‌گیری در خرید صنعتی
۶۳.....	۸-۳ تأثیر سیستم‌های کنترل موجودی بر رفتار خریداران
۶۵.....	۹-۳ اهداف خرید صنعتی
۶۶.....	۱۰-۳ وضعیت‌های خرید صنعتی
۷۱.....	۱۱-۳ اصطلاحات مرتبط با فعالیت‌های خرید
۷۱.....	۱۲-۳ چالش‌های اخلاقی در بازاریابی صنعتی

فصل چهارم

۷۳.....	روابط تجاری صنعتی
۷۴.....	۱-۴ مقدمه
۷۴.....	۲-۴ مفهوم و جایگاه مدیریت روابط تجاری صنعتی
۷۸.....	۳-۴ پایه‌های نظری روابط تجاری صنعتی
۸۰.....	۴-۴ چرا مطالعه روابط تجاری صنعتی دارای اهمیت است؟
۸۳.....	۵-۴ تعاریف مفهومی

فصل پنجم

۸۴.....	بازاریابی رابطه‌مند صنعتی
۸۵.....	۱-۵ مقدمه
۸۵.....	۲-۵ تاریخچه و مفهوم بازاریابی رابطه‌مند
۸۷.....	۳-۵ تعاریف و مفاهیم بازاریابی رابطه‌مند
۸۸.....	۴-۵ اهمیت بازاریابی رابطه‌مند
۹۰.....	۵-۵ اصول کلیدی بازاریابی رابطه‌مند

فصل ششم

۹۲ ..... کیفیت روابط تجاری صنعتی

۹۳	۱-۶ مقدمه
۹۳	۲-۶ تاریخچه و مفهوم کیفیت روابط تجاری صنعتی
۹۵	۳-۶ تعاریف کیفیت روابط تجاری صنعتی
۹۶	۴-۶ اهمیت کیفیت روابط تجاری صنعتی
۹۷	۵-۶ انواع مدل و ابعاد کیفیت روابط تجاری صنعتی

فصل هفتم

۱۰۹ ..... ارزش ادراک شده مشتری صنعتی

۱۱۰	۱-۷ مقدمه
۱۱۰	۲-۷ تاریخچه و مفهوم ارزش ادراک شده مشتری
۱۱۱	۳-۷ اهمیت و ضرورت ارزش ادراک شده مشتری
۱۱۳	۴-۷ تعاریف ارزش ادراک شده مشتری
۱۱۵	۵-۷ انواع مدل و ابعاد ارزش ادراک شده مشتری

فصل هشتم

۱۲۱ ..... وفاداری مشتری صنعتی

۱۲۲	۱-۸ مقدمه
۱۲۲	۲-۸ تاریخچه و مفهوم وفاداری مشتری
۱۲۳	۳-۸ تعاریف وفاداری مشتری
۱۲۴	۴-۸ اهمیت وفاداری مشتری
۱۲۵	۵-۸ مدل های وفاداری مشتری

فصل نهم

۱۳۰ ..... بوم مدل روابط تجاری صنعتی

۱۳۱	۱-۹ مقدمه
۱۳۱	۲-۹ مفهوم سازی مضمون های روابط تجاری
۱۵۰	۳-۹ ارائه الگوی روابط تجاری صنعتی
۱۵۳	۴-۹ نتیجه گیری

فصل دهم

۱۵۴.....	رهنمودهایی برای فعالان بازاریابی صنعتی .....
۱۵۵.....	۱-۱۰ مقدمه
۱۵۵.....	۲-۱۰ کاربرد مدل پیشنهادی
۱۵۶.....	۳-۱۰ ملاحظات عملی مبتنی بر سازه‌های مدل
۱۵۹.....	۴-۱۰ رهنمودهای کاربردی و مدیریتی
۱۶۲.....	۵-۱۰ پیشنهادهایی برای مدیران

فصل یازدهم

۱۶۴.....	بازاریابی صنعتی بین‌المللی و استاندارد .....
۱۶۵.....	۱-۱۱ مقدمه
۱۶۵.....	۲-۱۱ مفهوم استاندارد
۱۶۷.....	۳-۱۱ سازمان جهانی برای استانداردسازی (ایزو)
۱۶۸.....	۴-۱۱ اصول هفتگانه مدیریت کیفیت
۱۷۵.....	۵-۱۱ انتخاب و استفاده از استانداردهای ایزو سری ۹۰۰۰
۱۷۷.....	۶-۱۱ مدل فرایندی ایزو ۹۰۰۱
۱۷۷.....	۷-۱۱ مراحل پیاده‌سازی استانداردهای ایزو
۱۷۹.....	۸-۱۱ آینده خانواده استانداردهای ایزو ۹۰۰۰
۱۷۹.....	۹-۱۱ خلاصه
۱۸۰.....	منابع و مأخذ

مقدمه ناشر

خط میشی کیفیت انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران در عرصه کتاب های است که بتواند خواسته های بر روز جامعه فرهنگی و علمی کشور را تا حد امکان پوشش دهد. هر کتاب دیباگران تهران، یک فرصت جدید شغلی و علمی

حمد و سپاس ایزد منان را که با الطاف بیکران خود این توفیق را به ما ارزانی داشت تا بتوانیم در راه ارتقای دانش عمومی و فرهنگی این مرز و بوم در زمینه چاپ و نشر کتب علمی دانشگاهی، علوم پایه و به ویژه علوم کامپیوتر و انفورماتیک گامهایی هرچند کوچک برداشته و در انجام رسالتی که بر عهده داریم، مؤثر واقع شویم.

گستردنگی علوم و توسعه روزافزون آن، شرایطی را به وجود آورده که هر روز شاهد تحولات اساسی چشمگیری در سطح جهان هستیم. این گسترش و توسعه نیاز به منابع مختلف از جمله کتاب را به عنوان قدیمی‌ترین و راحت‌ترین راه دستیابی به اطلاعات و اطلاع‌رسانی، بیش از پیش روشن می‌نماید. در این راستا، واحد انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران با همکاری جمعی از اساتید، مؤلفان، مترجمان، متخصصان، پژوهشگران، محققان و نیز پرستل ورزیده و ماهر در زمینه امور نشر درصد هستند تا با تلاش‌های مستمر خود برای رفع کمبودها و نیازهای موجود، منابعی پُربار، معتبر و با کیفیت مناسب در اختیار علاقمندان قرار دهند.

کتابی که در دست دارید با همت "پروفسور علی صنایعی - دکتر سید محمد جواد رجالی" و تلاش جمعی از همکاران انتشارات میسر گشته است از یکایک این گرامیان تشکر و قدردانی کنیم.

کارشناسی و نظارت بر محتوا: زهرو قزلباش

در خاتمه ضمن سپاسگزاری از شما دانشپژوه گرامی درخواست می‌نماید با مراجعه به آدرس dibagaran.mft.info (ارتباط با مشتری) فرم نظرسنجی را برای کتابی که در دست دارید تکمیل و ارسال نموده، انتشارات دیباگران تهران را که جلب رضایت و وفاداری مشتریان را هدف خود می‌داند، یاری فرمایید.

امیدواریم همواره بهتر از گذشته خدمات و محصولات خود را تقدیم حضورتان نماییم.

مدیر انتشارات

مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران
bookmarket@mft.info

درباره نویسندها

پروفسور علی صنایعی

پروفسور علی صنایعی، با رتبه علمی استاد تمام عضو هیئت‌علمی دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه اصفهان هستند. ایشان دکتری خود را در رشته مدیریت بازرگانی با گرایش بازاریابی، صادرات و تجارت الکترونیکی از دانشگاه لاف برو انگلستان در سال ۱۹۹۸ میلادی کسب کردند و به تدریس و پژوهش در حوزه بازاریابی و تجارت الکترونیک مشغول و دارای بیش از ۲۵ کتاب تألیفی و همچنین بالغ بر ۱۰۰ مقاله علمی و پژوهشی در حوزه‌های مدیریت بازاریابی، بازاریابی صنعتی و تجارت الکترونیک هستند. برای ارتباط با ایشان می‌توانید به سایت www.drsanayei.com و یا به صفحه اینستاگرام [@Prof_Ali_Sanayei](https://www.instagram.com/Prof_Ali_Sanayei) مراجعه نمایید.

دکتر سید محمدجواد رجالی

دکتر سید محمدجواد رجالی، دانشآموخته لیسانس و فوق‌لیسانس مدیریت بازرگانی و همچنین فارغ‌التحصیل ممتاز دکتری مدیریت بازرگانی گرایش بازاریابی (Ph.D.) از دانشگاه اصفهان می‌باشدند. ایشان فعالیت‌های آموزشی خود را پس از اتمام دوره فوق‌لیسانس از سال ۱۳۸۸ در دانشگاه‌های مختلف به عنوان مدرس آغاز و در صنعت نیز به عنوان پیاده ساز مدیریت ارتباط با مشتریان و پس از آن در زنجیره تأمین صنعت نفت فعالیت داردند. ایشان دارای کتاب و مقاله علمی و پژوهشی در حوزه مدیریت و بازاریابی صنعتی و دهها مقاله آموزشی در نشریه دنیای اقتصاد می‌باشند. برای ارتباط با ایشان می‌توانید با ایمیل [@drrejali](mailto:smjrejali@gmail.com) مکاتبه و یا به صفحه اینستاگرام [@smjrejali](https://www.instagram.com/smjrejali) مراجعه نمایید.

به نام آنکه جان را فکرت آمودت

پیش‌گفتار

انقلاب صنعتی چهارم، الگوهای رشد بازارها و تغییرات دیجیتال زنجیره تأمین بر همه سازمان‌ها تأثیر می‌گذارند. علاوه‌بر آن شواهد نشان می‌دهد، فناوری‌های تحت عنوان انقلاب صنعتی چهارم تأثیر عمده‌ای بر جذب، نگهداشت و مدیریت مشتریان کلیدی کسب‌وکارها دارند. مشتریان به عنوان افراد (B2C) یا کسب‌وکارها (B2B) با روند روبه رشدی در حال قرارگرفتن در مرکز اقتصاد دیجیتالی هستند؛ به نحوی که همه‌چیز به چگونگی روابط تجاری سودمند و بلندمدت با آنها مرتبط است.

علی‌رغم اینکه بدنۀ فیزیکی سازمان نقش مهمی در تحقق اهداف سازمانی دارد و ارائه کالای با کیفیت و مطابق با استانداردهای جهانی شرط اصلی موفقیت فعالیت‌های بازاریابی و فروش در شرکت‌های صنعتی است؛ ولی اگر به هر دلیلی فروشنده‌گان کالای صنعتی نتوانند روابط تجاری مؤثر و بلندمدت با سازمان‌های خریدار برقرار کنند؛ بازاریابی و فروش در رسیدن به اهداف خود با مشکل مواجه می‌گردند؛ بنابراین هدف اصلی این کتاب شناخت بازاریابی صنعتی و معرفی مؤلفه‌های مؤثر بر روابط تجاری شرکت‌های تأمین‌کننده و خریدار صنعتی است.

با توجه به سوابق اجرایی و علمی نویسنده‌گان در حوزه بازاریابی صنعتی و درک کاستی عمیق از دانش بازاریابی صنعتی و ماهیت روابط تجاری، این کتاب در ۱۱ فصل به مباحث: تاریخ و مفهوم بازاریابی صنعتی، مشتریان و خریداران صنعتی، رفتار خرید و فرآیند خرید صنعتی، روابط تجاری صنعتی، بازاریابی رابطه‌مند، کیفیت روابط تجاری صنعتی، ارزش ادراک شده مشتری، وفاداری مشتری، بوم مدل روابط تجاری صنعتی، رهنمودهایی برای فعالان بازاریابی صنعتی و بازاریابی صنعتی بین‌المللی و استاندارد به جدیدترین منابع مدیریت بازاریابی صنعتی با رویکرد روابط تجاری، پرداخته است.

در پایان لازم است از مجتمع فنی تهران و کلیه همراهان و دوستانی که در اتمام این اثر ما را یاری نمودند کمال تشکر و قدردانی را داشته باشیم.

پروفسور علی صنایعی

رئیس انجمن علمی بازاریابی ایران-اصفهان

دکتر سید محمدجواد رجالی

دکتری مدیریت بازرگانی دانشگاه اصفهان